

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертацію **КОРНІЙЧУК Юлії Василівни** на тему: «**Науково-експериментальне обґрунтування діагностики і профілактики мікроелементозів у кролів**», подану на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» галузі знань 21 «Ветеринарія»

Актуальність теми дисертації. Розвиток кролівництва дозволяє долати дефіцит продукції тваринництва та забезпечує населення України якісними продуктами харчування. Значних збитків кролівництву завдає втрата поголів'я через поїдання або затоптування кролицями новонародженого молодняку. Причини цього остаточно не з'ясовані, але відома основна з них – ослаблення організму через нестачу поживних (насамперед, якісного протеїну і біологічно активних речовин у раціоні. Техногенні чинники довкілля, зміни біогеоценозу та їхня взаємодія з природним дефіцитом біогенних мікроелементів сприяє виникненню та поширенню патології мінерального обміну у сільськогосподарських тварин, зокрема у кролів. Дисертація Юлії Корнійчук присвячена вирішенню важливого науково-практичного завдання – дослідженню мікроелементозів та удосконалення засобів їх діагностики і профілактики у кролів. Тема роботи актуальна ще й тому, що науково обґрунтовує важливість заходів профілактики порушень обміну мінеральних речовин у кролів з використанням комплексної біологічно активної добавки, доповнено дані щодо перебігу мікроелементозів за дисбалансу міді, заліза, цинку і марганцю в організмі кролів за елементним складом крові, сечі та волосся.

Отже, актуальність обраної теми незаперечна та вказує на новизну роботи, визначає науково-методичний і практичний рівень проведених досліджень.

Зв'язок роботи з державними (галузевими) науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано згідно з планами і напрямками науково-дослідної роботи кафедри терапії і клінічної діагностики Національного університету біоресурсів і природокористування України за темою «Науково-експериментальне обґрунтування порушень адаптації тварин в умовах високотехнологічних підприємств та розробка засобів корекції» (номер державної реєстрації 0118U004235, 2018–2023 рр.).

Наукова новизна досліджень і отриманих результатів. За отриманими результатами дослідження доведено, що вивчено мікроелементози за дисбалансу міді, заліза, цинку, кобальту, кальцію, марганцю і фосфору в організмі кролиць у період лактації і молодняку на відгодівлі в господарстві. Авторкою дисертації уперше комплексно досліджено уміст міді, заліза, цинку, кобальту у волоссі і сечі кролиць в господарстві, що розташовано в біогеохімічній провінції Київське Полісся у період лактації та за мікроелементозів, дані результати доповнюють знання про елементний статус організму і перебіг біохімічних процесів у клінічно здорових тварин та за дисбалансу мінеральних речовин. Уперше встановлено зв'язок між умістом в біологічному ланцюзі «кров-волосся», «кров-сеча» Cu, Fe, Zn, Co, Ca, Mn в організмі кролів, що доповнює знання щодо метаболізму досліджених елементів як кожного окремо, так і в комплексі та розширює діагностичні можливості лікаря за мікроелементозів у кролів. Теоретично й експериментально обґрунтовано ефективність профілактики мікроелементозів у кролиць у період лактації, за використання біологічно активної добавки «Гуміном плюс».

Значення одержаних результатів для науки і практики. Висновки та рекомендації, зроблені в дисертації, мають практичне значення для виробників, авторкою розроблено систему діагностики та профілактики мікроелементозів кролів за дисбалансу міді, заліза, цинку, кобальту, кальцію, марганцю і фосфору з використанням біологічно активної добавки «Гуміном-плюс».

Експериментально й теоретично обґрунтовано інформативність неінвазивного методу діагностики мікроелементозів у кролів та доведено інформативність мікроелементного складу волосся для біогеоценотичної діагностики, що є доцільним під час диспансеризації та масових досліджень кролів.

Отримані результати дослідження дозволяють розширити діагностичні можливості лікаря ветеринарної медицини за використання нових аналітичних методів і сучасних приладів, а також за комплексної діагностики – мінімізувати об'єм досліджуваного матеріалу та значно збільшити кількість одночасно визначених хімічних елементів. Матеріали дисертації впроваджено в господарстві філія «Антонов-Агро» (Васильківський район, Київська область) що підтверджено актом впровадження використання результатів дисертації у виробництво.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій. Дисертація Ю. В. Корнійчук підготовлена на основі власних експериментальних досліджень, які проведено з використанням сучасних методів і чинних методик дослідження на кролях новозеландської білої і каліфорнійської порід. Одержані авторкою результати досліджень оброблено з використанням сучасних статистичних методів, що знайшло відображення у висновках та пропозиціях виробництву.

Отже, ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, представлених в дисертації Ю. В. Корнійчук є достатньою.

Повнота викладення матеріалів досліджень у опублікованих наукових працях. Основні положення дисертаційного дослідження викладено в 9 наукових праць, з яких 3 статті у наукових фахових виданнях України, стаття у науковому виданні України, включеному до міжнародних наукометричних баз даних Scopus та/або Web of Science Core Collection, 5 тез наукових доповідей, що свідчить про достатньо повне ознайомлення наукової спільноти з основними положеннями дисертації Ю. В. Корнійчук, як у нашій країні, так і за її межами.

Аналіз структури і змісту дисертації. Структура дисертації Ю. В. Корнійчук є загальноприйнятною. Матеріали роботи викладено на 171 сторінці, проілюстровано 35 таблицями, 14 рисунками та загальною схемою дослідження. Робота складається з анотацій, списку опублікованих праць за темою дисертації, змісту, переліку умовних позначень, символів і скорочень, вступу, огляду літератури, матеріалів та методів дослідження, результатів досліджень, аналізу і узагальнення результатів досліджень, висновків, пропозицій виробництву та списку використаних джерел (останній містить 199 найменувань, з яких 113 латиницею) та додатків.

У розділі «**Вступ**» викладено актуальність теми, зв'язок з науковими програмами, мету і завдання досліджень, об'єкт, предмет і методи досліджень, наукову новизну одержаних результатів і практичне значення отриманих результатів, особистий внесок здобувача, апробацію результатів дослідження дисертації, публікації, доведено структуру і обсяг дисертації.

Розділ «**Огляд літератури**» складається з чотирьох підрозділів, у трьох подано аналіз вітчизняної та української наукової літератури відповідно темі дисертаційного дослідження, а у четвертому – зроблено заключення з огляду літератури. З переліку джерел літератури переважають іноземні. Тому можна констатувати про обізнаність авторки дисертаційного дослідження щодо сучасного стану наукової проблеми у світі.

У розділі «**Матеріали та методи досліджень**» викладено схему досліду та загальну схему досліджень з оглядом використаних сучасних методів дослідження.

Розділ «**Результати власних досліджень**» складається з п'яти підрозділів, в яких надаються результати дослідження. Результати дослідження проілюстровано таблицями та трьома рисунками. Цифровий матеріал дисертації обчислено з використанням (Microsoft

EXCEL, критерій Стюдента; Statistica 6.0 (Stat Soft Inc., США), критерій ANOVA) для обробки даних і виведення середньостатистичних показників дослідних і контрольних груп тварин і оцінки достовірності отриманих результатів не викликає сумніву.

У розділі «Аналіз і узагальнення результатів дослідження» здобувач надав обговорення результатів власних досліджень, порівнюючи їх з даними літературних джерел. При цьому, прагнув до об'єктивного оцінювання отриманих результатів, порівнюючи з уже опублікованими результатами дослідження інших авторів.

Висновки відповідають викладеній меті дисертаційного дослідження та поставленим завданням, змісту власних досліджень.

Пропозиції виробництву також обґрунтовані і відповідають отриманим результатам і мають підставу для практичного використання. Оцінюючи позитивно актуальність, новизну, наукову та практичну цінність дисертації в цілому, висновки і пропозиції виробництву, слід зауважити, що вони науково обґрунтовані і мають застосовуватися з метою профілактики порушень обміну мінеральних речовин у кролів в умовах господарств, що розташовані в біогеохімічній провінції Київське Полісся.

Представлена дисертація оформлена відповідно до вимог і виконана на належному методичному рівні. Дисертація є завершеною науковою працею, в якій викладено вирішення поставленої мети щодо дослідження мікроелементозів та удосконалення засобів їх діагностики і профілактики у кролів.

Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності. Дисертація є самостійно написаною кваліфікаційною науковою працею із науково-обґрунтованими висновками та рекомендаціями, які подані авторкою для публічного захисту. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідні джерела. У роботі відсутнє привласнення чужих ідей, результатів або слів без оформлення належного цитування.

Дискусійні зауваження та запитання до здобувачки. Водночас з позитивною оцінкою роботи вважаємо за доцільне виділити окремі зауваження:

1. Здобувачка зазначає, що раціон лактуючих кролиць і молодняку на відгодівлі був незбалансований за вмістом мінеральних речовин. Яких саме мінеральних речовин, та які наслідки такого незбалансованого раціону?

2. У розділі 2 Матеріали і методи Ви надаєте інформацію, що біологічно активна добавка розроблена за Вашою формулою та виготовлена Малим Підприємством «МИЗ», м. Одеса. Чи розроблені вами ТУ?

3. Поясніть як використання біологічно активної добавки «Гуміорм плюс» в раціонах молодняку на відгодівлі та лактуючих кролиць позитивно впливає на показники гемопоезу?

4. Найхарактернішою ознакою дефіциту міді є порушення формування білка шерсті – кератину. Що лежить в основі цього порушення?

5. Дайте пояснення, чому при дослідженні активності каталази в II контрольній групі, якій задавали біологічно активну добавку «Гуміорм плюс» у формі порошку для згодовування з кормом, встановлено її зниження.

6. У роботі зустрічаються деякі стилістичні, технічні і граматичні помилки, можливо пов'язані з комп'ютерним набором.

Наведені зауваження і дискусійні запитання не знижують позитивного враження про дисертацію, а насиченість фактичними здобутками, конкретизованість, зрозумілість положень дає підстави стверджувати про завершеність кваліфікаційної наукової роботи, її наукову цінність і практичне значення.

Загальний висновок. Загальний аналіз роботи свідчить про самостійність і цілісність проведеного дослідження, його актуальність і науковий рівень, теоретичне й практичне значення. Наукові положення, висновки та рекомендації, сформульовані в роботі, достатньо повно викладені в опублікованих наукових працях.

За змістом і оформленням дисертація відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 261 від 23 березня 2016 року (із змінами, внесеними згідно з постановами Кабінету Міністрів України № 283 від 03.04.2019 р. та № 502 від 19.05.2023 р.), наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019 р.) і Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року (із змінами, внесеними згідно з постановами Кабінету Міністрів України № 341 від 21.03.2022 р. та № 502 від 19.05.2023 р.), а її авторка, Корнійчук Юлія Василівна заслуговує на присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» галузі знань 21 «Ветеринарія».

Рецензент

професор кафедри біохімії і фізіології тварин

імені академіка М. Ф. Гулого

Національного університету біоресурсів

і природокористування України,

доктор ветеринарних наук,

професор

Олена ЖУРЕНКО

